

**Kúria
végzés**

Az ügy száma: Bfv.II.420/2017/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke, Dr.
Feleky István előadó bíró, Dr. Polgár András bíró
Az eljárás helye:
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2017. október 2.
Az ügy tárgya: lopás büntette
Terhelt(ek): **I. rendű** és társai
Első fok: Járásbíróság 5.B.157/2015/20., ítélet, 2016. május 19.,
tárgyalás
Másodfok: Egri Törvényszék 4.Bf.223/2016/19., ítélet, 2016.
november 22., nyilvános ülés
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: ... III. rendű terhelt védője
Az indítvány iránya: terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a lopás büntette miatt **I. rendű** és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a ... III. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Hatvani Járásbíróság 5.B.157/2015/20. számú ítéletét és az Egri Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bf.223/2016/19. számú ítéletét ... III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] **I.** A Hatvani Járásbíróság a 2016. május 19. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 5.B.157/2015/20. számú ítéletével ... III. rendű terheltet felbujtóként elkövetett lopás büntette [2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont] miatt 120 óra fizikai természetű segédmunkában álló közérdekű munkára ítélte azzal, hogy azt hetenként legalább egy napon kell végeznie. Rendelkezett továbbá az esetleges átváltoztatásról, a lefoglalt bűnjelekről és - őt nem érintően - a bűnügyi költségről.

- [2] A kétirányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Egeri Törvényszék a 2016. november 22. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 4.Bf.223/2016/19. számú ítéletével a III. rendű terhelt tekintetében az elsőfokú ítéletet megváltoztatta: büntetését 1 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre súlyosította; 2 év közügyektől eltiltásra is ítélte; kimondta, hogy a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napon feltételes szabadságra bocsátható; elrendelte a Hatvani Városi Bíróság 5.B.104/2012/4. számú ítéletével kiszabott 1 év börtönbüntetés végrehajtását. Egyebekben a III. rendű terhelt tekintetében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] **II.** 1. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen (alapítélet) ... III. rendű terhelt nyújtott be - védője útján - felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján arra hivatkozással, hogy a terhelt bűnösségének kimondására törvénysértéssel került sor.
Az indítvány indokai szerint:
- a) az alapítélettel megállapított tényállás nem fedi a valóságot és iratellenes - azaz megalapozatlan, s terhelt bűnössége nem bizonyított. A III. rendű terhelt ugyanis mindvégig tagadó vallomást tett, míg - szerinte - az I-II. és IV. rendű terheltek, továbbá **tanú 1** és **tanú 2** vallomásai alapján úgy látta, hogy az „I. rendű terhelten kívül senki sem állította határozottan azt, hogy részt vettem bármilyen formában is a bűncselekmény elkövetésében”, és „nincs olyan perbeli adat, amely egyértelműsítene bármiféle közömet is az elkövetett cselekményhez”. Az I. rendű terhelt is csupán a nyomozati vallomásában vallott a III. rendű terhelt terhére, de azt visszavonta, majd a bíróság előtt már határozottan állította, hogy nem volt benne az elkövetésben. A tanúk csak azt adták elő, hogy a III. rendű terhelt tudhatott a pénzről, a riasztó hibájáról és kapcsolatot tartott vagy tarthatott a terhelttársaival. A felbujtás, azaz a más bűncselekményre szándékos rábírás nem bizonyított.
- b) A III. rendű terhelt szerint ő nem a bíróságok mérlegelését, azaz nem a bizonyítékok értékelését sérelmezi, hanem azt, hogy az alapügyben eljáró bíróságok anyagi jogszabályt sértve állapították meg a bűnösségét, holott nem bizonyított sem a szándékosság (Btk. 7.§), sem a felbujtás [Btk. 14. § (1) bekezdés] A másodfokú bíróság is csupán az I. rendű terheltre tudott hivatkozni (másodfokú ítélet 4. oldal 3. bekezdés), de egyebekben csak feltételezéseket írt le, bizonyítékokra hivatkozás nélkül.
- c) A felbujtást csak elvontan állapították meg anélkül, hogy megjelölték volna az erre vonatkozó tényszerű és iratszerű - szerinte nem létező - bizonyítékokat.
- d) A III. rendű terhelt vonatkozó eljárási szabálysértésként állította, hogy az ügyész nem tett eleget a bizonyítási kötelezettségének [Be. 4. § (1) bekezdés], a bíróságok pedig megsértették a kétségek értékelésnek szabályát [Be. 4. § (2) bekezdés]. A IV. rendű terhelt élettársának, **tanú 3** nyomozati

tanúvallomását figyelembe vették, annak ellenére, hogy nem lehetett volna, mert az elsőfokú tárgyaláson megtagadta a tanúvallomást (Be. 84. §). A másodfokú bíróság sem zárta ki e tanú nyomozati vallomását a bizonyítékok köréből. Hozzátette, hogy ennek „nincs különösebb jelentősége”, mert a nyomozás során mindössze azt mondta, hogy hallomásból tudott arról, hogy a III. rendű terhelt részt vett a betörésben.

- [4] A III. rendű terhelt mindezek alapján a jogerős marasztaló döntés megváltoztatását és a felmentését indítványozta.
- [5] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.434/2017/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta. Álláspontja szerint az indítvány azon részében a törvény kizárt, amelyben a bizonyítékok értékelését kifogásolva a jogerős határozatban megállapított, a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállást támadta, s ide sorolta a hivatkozott, de nem abszolút jellegű [Be. 416. § (1) bekezdés c) pont] eljárási szabálysértéseket is. **tanú 3** tanúvallomása valóban nem volt figyelembe vehető, mert a IV. rendű terhelt élettársa, így a mentességi jog megillette [Be. 82. § (1) bekezdés a) pont]. A IV. rendű terhelt a III. rendű terhelttel együtt közösen bírták rá társaikat a bűncselekmény elkövetésére, így cselekményük nem elkülöníthető, s ekként a tanúvallomás nem vehető figyelembe egyikőjüket, így a III. rendű terheltet érintően sem. Ugyanakkor nem történt eljárási szabálysértés, mert az elsőfokú bíróság e tanúvallomást felsorolta ugyan a bizonyítékok sorában, de a bizonyítékok részletes értékelése között már nem szerepeltette, s ekként formális kirekesztés nélkül figyelmen kívül hagyta. A másodfokú bíróság pedig nem is hivatkozott e tanú vallomására, csak a védelmi fellebbezés ismertetésekor említette meg e tanú nevét.
- [6] A Legfőbb Ügyészség úgy látta, hogy az indítvány egyebekben alaptalan. Az irányadó tényállás tartalmazza, hogy a III. rendű terhelt adott ötletet társainak arra, hogy honnan és hogyan lehet pénzt eltulajdonítani, majd a terhelt-társait el is kísérte az elkövetés helyére. Ebből pedig helyes a jogkövetkeztetés a felbujtás megállapítására.
- [7] A Legfőbb Ügyészség jelezte, hogy a bíróságok feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést sem vétettek, ezért indítványozta a támadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartását.
- [8] 3. A III. rendű terhelt - védője útján tett - észrevételében változatlan tartalommal fenntartotta az indítványában foglaltakat, és érvelésének lényegét megismételte. Továbbra is abból indult ki, hogy a tényállás teljesen valótlan, iratellenes és megalapozatlan. Kifogásolta, hogy ha a bíróságok „egyértelműen valótlan tényállást fogadnak el (...) akkor az éppen ártatlan terhelt viselheti annak ódiumát”. Külön sérelmezte, hogy a Legfőbb Ügyészség szerint „terhelt társaimat elkísértem az elkövetés helyére”, amire nincs adat az eljárás anyagában. **tanú 3** tanúvallomását pedig nem

mellőzték, mert az elsőfokú bíróság hivatkozik rá azon bizonyítékok között, amelyek alapján a tényállást megállapította (elsőfokú ítélet 5. oldal 2. bekezdés). A másodfokú bíróság valóban nem hivatkozott e tanúra és vallomására, ám helyesnek tartotta a III. rendű terhelt bűnösségének a megállapítását (másodfokú ítélet 4. oldal 3. bekezdés), és e tanúvallomást ezzel a megállapítással sem zárta ki a bizonyítékok köréből.

- [9] **III.** A Kúria azt állapította meg, hogy ... III. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.
- [10] 1. A Kúria mindenekelőtt abból indult ki, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely csak a Be. 416. § (1) bekezdésében tételesen felsorolt okokból és kizárólag a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapul vételével vehető igénybe.
- [11] A Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontja az anyagi jogszabálysértésekre alapított felülvizsgálati okokat határozza meg, míg az (1) bekezdés c) pontja a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjában pontosan meghatározott ún. abszolút eljárási szabálysértések esetén biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét. A felülvizsgálati okok köre nem bővíthető.
- [12] Emellett a Be. 423. § (1) bekezdése kötelező erővel írja elő, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ez a tényállás felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható. A felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye. Erre figyelemmel a büntető anyagi jogi szabályok megtartásának, illetve megsértésének a felülvizsgálatára kizárólag a jogerős határozatban rögzített tényállás alapján kerülhet sor. Nem vizsgálhatóak azok a kifogások, amelyek az e tényállásban rögzítetteket sérelmezik és támadják, az eljárási bíróságok bizonyítékokat feltáró, azokat értékelő és tényállást megállapító tevékenységét helytelenítik. Ezért azokat az indítványokat, illetőleg az indítványok azon részeit, amelyekben nem felülvizsgálati okra, vagy a tényállásban nem szereplő tényekre hivatkoznak, a Kúriának érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítania.
- [13] A III. rendű terhelt az indítványában kifejezett módon az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének a helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, átértékelését célozta, és mindezen keresztül kifogásolta a bűnösség megállapítását - ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [14] A Kúria ezért nem vizsgálhatta a III. rendű terhelt irányadó tényállást támadó kifogásait, ideértve azokat az eljárási szabálysértéseket is, amelyek - amint a Legfőbb Ügyészség helytállóan jelezte - nem illeszkednek a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában kimerítően utalt ún. feltétlen (objektív) eljárási szabálysértések körébe, s ennél fogva felülvizsgálat alapjául nem szolgálhatnak.
- [15] A III. rendű terhelt az észrevételében a tényállás irányadóságának törvényi alapját, a Be. 423. § (1) bekezdését is kétségbe vonta. Ez azonban a felülvizsgálati eljárásban kikerülhetetlen, kötelező szabály. Olyannyira szigorúan követendő - amit a következő döntések kellően érzékeltetnek -, hogy a felülvizsgálati eljárásban a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálendő el abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.); illetve a felülvizsgálati eljárásban az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem (BH 2016.264. [16], BH 2010.324. ind.).

- [16] A jogerős ügydöntő határozatot meghozó bíróság(ok) feladata a tényállás megállapítása. Ezt követően a megállapított tényállás a felülvizsgálati eljárásban semmilyen módon nem korrigálható, az a Kúria számára is érinthetetlen. Ahhoz hozzátenni, illetőleg abból elvenni nem lehet. Ezért került fentebb már megfogalmazásra, hogy a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [17] 2. A III. rendű terhelt - majd a Legfőbb Ügyészség - részletesen foglalkozott **tanú 3** tanúvallomásának kérdésével. Bár az erre vonatkozó kifogás is az irányadó tényállás támadhatatlanságának törvényi tilalmába ütközik, a Kúria röviden kifejti az álláspontját.
- [18] **tanú 3** tanú vallomását az elsőfokú bíróság valóban megjelölte azon bizonyítási eszközök között, amelyek alapján a tényállást megállapította (elsőfokú ítélet 5. oldal 2. bekezdés). Ez ugyan kétségtelenül nem szerencsés, félreérthető megfogalmazás, ám a Kúria úgy értékelte, hogy az elsőfokú bíróság abban a felsorolásban pusztán megjelölte a rendelkezésre álló bizonyítási eszközöket, ami visszakövetkezik abból, hogy ezt követően e tanúvallomást az elsőfokú bíróság értékelés alá már nem is vonta. Erre tekintettel pedig kizárt, hogy azt bizonyítékként értékelte/értékelhette volna.
- [19] Az elsőfokú bíróság akkor járt volna el kifogástalanul, amennyiben leszögezi, hogy e tanú nyomozati vallomása felhasználhatatlan, mert: ha a tanú a tárgyaláson mentességi jogával él, a korábban - ideértve a nyomozás során és a tárgyaláson a mentességi jogn alapuló vallomástétel megtagadásáig - tett vallomás nem ismertethető és nem olvasható fel [Be. 296. § (3) bekezdés].
- [20] A másodfokú bíróság pedig - egyezően a III. rendű terhelt észrevételével - nem is hivatkozott tanú 3 nyomozás során tett tanúvallomására. Annak a figyelembe vétele abból sem következik, hogy a III. rendű terhelt bűnösségének megállapítását helytállónak értékelte.
- [21] 3. A III. rendű terhelt tévesen állította, hogy a felbujtást az eljáró bíróságok csak elvontan állapították meg. Az elsőfokú bíróság által megállapított (elsőfokú ítélet 4. oldal 8. bekezdésétől az 5. oldal 1. bekezdésével bezárólag), a másodfokú bíróság által megalapozottnak talált, és a felülbírálathoz irányadónak vett, semmiben nem korrigált (másodfokú ítélet 4. oldal 1. bekezdés) tényállás értelmében a III. rendű és a IV. rendű terheltek tudomására jutott, hogy - ahol éppen a sértetti cégnél dolgoztak - az irodaépületben a riasztórendszer meghibásodott és a cég nagy összegű készpénzt tart a házipénztárában. Az I-IV. rendű terheltek beszélgetései során a III. rendű és a IV. rendű terhelt felvetette, hogy a cégtől pénzt lehetne eltulajdonítani. Az ötletük alapján az I. rendű és II. rendű terhelt megbeszélték, hogy a cég épületébe betörnek. Ennek megfelelően a III. rendű terhelttel együtt az irodaépülethez mentek, ahol a III. rendű terhelt az épület előtt tartózkodott (maradt). Az I. rendű és II. rendű terhelt a betörést végrehajtották, és elvették a cég 3.700 forint értékű fémkazettáját, a benne lévő 949.790 forinttal együtt, összesen 953.490 forint értékben.
- [22] Ezen tényállás alapján törvényesen került sor a III. rendű terhelt bűnösségének a megállapítására a felbujtóként elkövetett lopás büntetében. A tényállásból egyértelműen visszaigazolhatóak mindazok a körülmények, amelyek megalapozták a III. rendű terhelt felbujtói elkövetői minőségét.
- [23] Felbujtó az, aki más bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír [Btk. 14. § (1) bekezdés.].
- [24] Az I-IV. rendű terheltek közötti beszélgetések során a III. rendű és a IV. rendű terhelt kifejezetten pénz eltulajdonításának a lehetőségét vetették fel. Az I. rendű és a II. rendű terheltek ennek alapján határoztak a pénz megszerzéséről. A III. rendű és IV. rendű terhelt adta azt a tippet, vetette fel azt a lehetőséget, amelyről társaiknak akkor még nem volt tudomásuk. Ötletük többszöri megismétlésével ők váltották ki az I. rendű és a II. rendű terheltektől a konkrét bűncselekmény elkövetésének a szándékát. A III. rendű és a IV. rendű terhelt egyenes szándékkal (Btk. 7. § 1. fordulat: aki cselekményének következményét kívánja) váltották ki az I. rendű és a II. rendű terhelt eltulajdonítási szándékát, azaz bírták rá őket a lopásra, amit el is követtek.
- [25] A Kúria az irányadó tényállás alapján azt állapította meg, hogy a III. rendű terhelt valóban a lopást végrehajtó I. rendű és II. rendű terhelttel együtt ment az elkövetés helyszínére, ezért ez nem a Legfőbb Ügyészség „szerinti” állítás csupán.

- [26] Mindezekre tekintettel a Kúria a III. rendű terhelt felülvizsgálati indítványát alaptalannak találta.
- [27] 4. A Kúria végül jelzi, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részéből - miként a kihirdetés előtt írásbafoglalt és aláírt ún. kisítéletéből is, és nyilvánvaló leírási hiba folytán - hiányzik a „bűnös” kitétel rögzítése, ami egyrészt következik a folytatódó „felbujtóként elkövetett lopás büntetében” szövegrészből, illetőleg a „bűnösnek mondta ki” megfogalmazást már tartalmazza az ítélet indokolási része (elsőfokú ítélet 6. oldal 4. bekezdés).

Az indítvány elvi tartalma

- [28] A bűnösség megállapítása törvénysértő.

A döntés elvi tartalma

- [29] A felülvizsgálati indítvány nem alapos. A bűnösség megállapítása törvényes.

Záró rész

- [30] A kifejtettek folytán a Kúria - a Be. 424. § (1) bekezdés 1. fordulata alapján tanácsulésen, a Be. 420. § (1) bekezdés 1. mondat 1. fordulata szerinti összetételben eljárva, és miután hivatalból vizsgált feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértést [Be. 423. § (5) bekezdés] sem észlelt - a III. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, és a támadott határozatot a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta (Be. 426. §).
- [31] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2017. október 2.

. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k.
előadó bíró, Dr. Polgár András s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:
Schulz Oszkárné
tisztviselő